

PREFACI

He procurat invocar en aquest petit llibre de fantasmes l'Esperit d'una Idea que no disgusti els meus lectors amb ells mateixos, ni amb els altres, ni amb aquesta època de l'any ni amb mi mateix. Tant de bo encanti les vostres llars i ningú no desitgi fer-lo desaparèixer.

El vostre amic fidel i servidor

C. D.
Desembre del 1843

PERSONATGES

BOB CRATCHIT, empleat de l'Ebenezer Scrooge.

PETER CRATCHIT, primogènit de l'anterior.

TIM CRATCHIT (el Menut Tim), el fill petit d'en Bob Cratchit.

SENYOR FEZZIWIG, vell comerciant, bondadós i jovial.

FRED, nebot de l'Scrooge.

FANTASMA DELS NADALS PASSATS, fantasma que mostra els nadals del passat.

FANTASMA DEL NADAL PRESENT, fantasma de caràcter amable, generós i senzill.

FANTASMA DELS NADALS QUE HAN DE VENIR, aparició que mostra les ombres del que encara no ha passat.

ESPECTRE D'EN JACOB MARLEY, fantasma del difunt soci de l'Scrooge.

JOE, comprador d'articles robats.

EBENEZER SCROOGE, vell avar, soci supervivent de l'empresa Marley & Scrooge.

SENYOR TOPPER, solter.

DICK WILKINS, aprenent company de l'Scrooge.

BELLE, noia bonica, expromesa de l'Scrooge.

CAROLINE, dona d'un dels deutors de l'Scrooge.

SENYORA CRATCHIT, dona d'en Bob Cratchit.

BELINDA I MARTHA CRATCHIT, filles de l'anterior.

SENYORA DILBER, bugadera.

FAN, germana de l'Scrooge.

SENYORA FEZZIWIG, digna companya del senyor Fezziwig.

Estrofa primera

L'ESPECTRE D'EN MARLEY

Per començar, en Marley era mort. En això no hi havia cap dubte. El registre del seu enterrament l'havien firmat el capellà, l'oficinista, el director de la funerària i el que anava al capdavant del dol. L'Scrooge també havia firmat. I el nom de Scrooge era vàlid a la Borsa per a qualsevol cosa que decidís firmar. El vell Marley era tan mort com un clau de porta.

Alerta! Amb això no vull dir que jo sàpiga què hi ha de particularment mort en un clau de porta. Jo em decantaria a considerar un clau de taüt la peça més morta del negoci de la ferreteria. En aquest símil hi ha tota la saviesa dels nostres ancestres, i les meves mans profanes no la destorbaran, perquè si no el país estaria perdut. Per tant, em permetreu repetir, emfàticament, que en Marley era tan mort com un clau de porta.

¿Ho sabia, l'Scrooge, que en Marley era mort? Naturalment que sí. ¿Com podia ser d'altra manera? L'Scrooge i ell havien estat socis durant no sé quants d'anys. L'Scrooge era l'únic marmessor, l'únic administrador, l'únic apoderat, l'únic hereu universal, l'únic amic i l'únic acompanyant del fèretre. I encara que no estava terriblement aflagit pel trist succés, era tan bon home de negocis, fins i tot el dia mateix del funeral, que la celebració va resultar una indubtable bicoca.

L'esment del funeral d'en Marley em porta endarrere, fins al punt de partida. No hi ha cap dubte que en Marley era mort. Cal que això s'entengui clarament, o no trobarem res de meravellós en la història que ara mateix us relataré. Si no estéssim autènticament convençuts que el pare de Hamlet havia mort abans de començar la funció, no hi hauria res d'extraordinari en el seu vagarejar nocturn per les pròpies muralles amb una bona llevantada; com tampoc no seria remarcable que qual-sevol cavaller de mitjana edat sortís temeràriament, després de fer-se fosc, a un indret ben orejat —diguem per exemple el cementiri de Saint Paul—, per astorar literalment la ment malaltissa del seu fill.¹

L'Scrooge mai no va treure de la porta el nom del vell Marley. Allà continuava, anys després, sobre la porta del magatzem: SCROOGE & MARLEY. La firma era coneguda com a Scrooge & Marley. Els clients nous anomenaven l'Scrooge a vegades Scrooge i a vegades Marley, però ell responia a tots dos noms, tant li feia.

Ah!, era del puny estret, ell. Era espremedor, recargolat, cobdiciós, rapinyaire, mesquí, avar, un vell pecador, era l'Scrooge! Dur i tallant com el pedrenyal, del qual cap acer no va poder treure mai un foc generós; era reservat, contingut i solitari com una ostra. La fredor del seu interior li gelava les velles faccions, li glaçava el nas punxegut, li marcia les galtes, li encarcarava el posat; li envermellia el ulls i li emblavia els llavis prims; i parlava clarament i astutament amb aquella veu carrisquejant. Una gebrada freda li cobria el cap, les

1. Al·lusió a l'obra *Hamlet*, de William Shakespeare (1564-1616), en la qual «s'apareix» l'espectre del rei difunt.

celles, la barba eriçada. Portava sempre damunt la pròpia baixa temperatura; congelava el despatx els dies de canícula, i no el descongelava ni un grau per Nadal.

La calor i el fred externs tenien poca influència en l'Scrooge. No hi havia escalfor que el pogués encalentir, ni temps hivernal que l'enfredorís. Cap vent que bufés no era més aspre que ell, ni cap nevada queia amb tan mala intenció, ni cap diluvi era menys obert a la súplica. El mal temps no podia atrapar-lo. La pluja més forta, la neu, el granís i el torb només es podien ufanar d'avantatjar-lo en un aspecte: sovint queien amb bonança, mentre que l'Scrooge no era gens generós.

Ningú no l'havia aturat mai pel carrer per dir-li, amb posat rialler: «Com esteu, benvolgut Scrooge? Quan vindreu a veure'm?» Cap pidolaire li implorava que li concedís una almoïna de no res, cap infant no li preguntava mai quina hora era, cap home ni cap dona, en cap moment de la vida, no li havia demanat mai com s'anava a tal banda o a tal altra. Fins i tot els cans pigalls semblaven reconèixer-lo, i quan el veien arribar estiraven els amos cap als portals i els patis, i aleshores remenaven la cua com si diguessin: «No hi ha cap mal pitjor que el mal d'ull, estimat amo sense ulls.»

Però, què li importava a l'Scrooge! Si era allò, realment, el que li agradava. La «delícia» de l'Scrooge, segons els qui el coneixien, era avançar, sempre en guàrdia, pels multitudinaris camins de la vida, mantenint a distància tota simpatia humana.

Hi va haver una vegada —un dels millors dies de l'any, la vigília de Nadal—, que l'Scrooge estava enfeinadíssim al seu despatx. Feia un temps fred, cru, inclement, a més d'emboirat. L'Scrooge podia sentir la gent que anava i venia per la

plaça esbufegant, picaven de mans al pit i de peus contra les pedres del paviment per escalfar-se. Els rellotges de la ciutat només havien tocat les tres, però gairebé ja feia fosca —de fet, no havia fet claror en tot el dia— i les espelmes guspirejaven a les finestres de les oficines del veïnat com taques vermellenques en l'aire palpable i marronós. La boira traspuava cap a dins per cada clivella i per cada forat de pany, i a fora era tan densa que, tot i que la plaça era de les més estretes, les cases d'enfront eren fantasmes. En veure com queia la broma llardosa que ho enfosquia tot, es podia pensar que la natura vivia en la indignència i elaborant cervesa a gran escala.

La porta del despatx de l'Scrooge era oberta perquè així podia vigilar l'escrivent que copiava cartes en una petita cofurna lúgubre que hi havia darrere. El foc de l'Scrooge era petitó, però el de l'escrivent era tan i tan petit que semblava només una teia. L'home no podia omplir l'estufa perquè la carbonera era dins l'habitació de l'Scrooge; per tant, si l'escrivent hi entrava amb la pala, el més segur era que l'amo li digués que ell i la pala se'n tornessin allà d'on sortien. Per això, l'escrivent es va posar la bufanda blanca i va intentar escalfar-se amb l'espelma; un esforç en el qual va fracassar, ja que no era un home de gran imaginació.

—Bon Nadal, oncle! Que Déu us beneeixi! —va cridar una veu animada. Era la veu del nebot de l'Scrooge, que havia arribat tan de sobte que aquell va ser el primer indici de la seva presència.

—Bah! —digué l'Scrooge—. Bajanades!

El nebot de l'Scrooge s'havia acalorat tant mentre caminava ràpidament entre la boira i la gelada, que estava tot encès;

tenia la cara agradosa i envermellida, els ulls li guspirejaven i li sortia vapor per la boca.

—¿Nadal una bajanada? —digué el nebot—. Segur que no heu volgut dir això, oi?

—És clar que sí —digué l'Scrooge—. Bon Nadal! Quin dret tens a estar content? Quin motiu? Ets prou pobre.

—I doncs —va respondre alegrement el nebot—, quin dret teniu vós a estar trist? Quin motiu teniu per estar malhumorat? Sou prou ric.

L'Scrooge, que no va tenir una resposta adient a punt, va dir:

—Bah! —i va repetir—. Bajanades!

—No us enfadeu, oncle! —digué el nebot.

—I què puc fer —va contestar l'oncle—, si visc en un món de ximplers com aquest? Bon Nadal! A fer punyetes, el bon Nadal. Què és el Nadal, sinó el temps de pagar factures sense tenir diners, el temps de trobar-te que tens un any més però no ets ni una hora més ric, el temps de fer balanç i de veure que cada entrada dels llibres de comptabilitat dels últims dotze mesos és negativa? Si pogués fer la meva voluntat —va prosseguir indignat—, a cada idiota que va pel món amb el «bon Nadal» als llavis el bulliria amb el seu propi brou i l'enterraria amb una estaca de boix grèvol clavada al cor. I tant que ho faria!

—Oncle! —va suplicar el nebot.

—Nebot! —va replicar l'oncle, geniüt—. Tu celebra el Nadal a la teva manera i deixa'm a mi fer-ho a la meva.

—Molt dir «celebra'l, celebra'l» —va dir el nebot de l'Scrooge—, però vós no el celebren.

—Deixa'm viure-ho a la meva manera, doncs —digué l'Scrooge—. I a tu que t'aprofiti com t'ha aprofitat sempre.

—Pel que veig, hi ha moltes de coses de les quals hauria pogut treure profit, però no n'he sabut —va tornar-hi el nebot—. El Nadal, entre d'altres. Però puc dir que sempre he pensat en aquestes festes com una bona època de l'any, deixant a part la veneració deguda al seu nom sagrat i al seu origen, si és que es pot deixar a part tot això que li és tan propi. Una època amable, clement, caritativa, agradable; l'única, pel que jo sé, del llarg calendari de l'any, en què homes i dones consenten a obrir lliurement els seus cors tancats i pensen en la gent de més avall no com criatures d'una altra raça que van per camins diferents, sinó com si fossin realment companys de viatge cap a la tomba. Per això, oncle, encara que el Nadal no m'hagi posat mai cap grapat d'or o de plata a les butxaques, crec que m'ha fet molt de bé i que me'n farà, i per tant dic: beneït sigui el Nadal!

L'escrivent va aplaudir instintivament des del seu cambró. Però, adonant-se d'immediat que allò no li era propi, va atiar el foc i va extingir-ne la darrera espurna.

—Si torno a sentir qualsevol renou —li digué l'Scrooge—, celebraràs el Nadal amb la pèrdua de la feina! I vós, senyor, sou un orador excel·lent —va afegir, girant-se cap al seu nebot—. Em sorprèn que no estiguis al Parlament.

—No us enfadeu, oncle! Va, veniu a dinar amb nosaltres demà.

L'Scrooge va dir que abans el veuria pen... sí, i tant que ho va dir. I va acabar tota la frase i digué que abans el veuria en aquella situació tan extrema.

—Però, per què? —va cridar el nebot—. Per què?

—Per què et vares casar? —va dir l'Scrooge.

—Perquè em vaig enamorar.

—Es va enamorar, diu —va rondinar l'Scrooge, com si enamorar-se fos l'única cosa al món més ridícula que un bon Nadal—. Bones tardes!

—Ah, no, oncle. Si abans que això passés no vàreu venir mai, per què ara poseu l'excusa que m'he casat per no venir?

—Bones tardes! —digué l'Scrooge.

—No desitjo res de vós, no us demano res. Per què no podem ser amics?

—Bones tardes! —va repetir l'Scrooge.

—Sento amb tot el cor que sigueu tan intransigent. No hem tingut mai cap discussió que jo hagi provocat. He fet aquest darrer intent en homenatge al Nadal i seguiré amb el bon humor nadalenc fins al final. Per tant, molt bon Nadal, oncle!

—Bones tardes! —digué l'Scrooge.

—I un felix any nou!

—Bones tardes! —repetí l'Scrooge.

El nebot va deixar el despatx sense una paraula desagradable. Es va aturar a la porta de la cofurna per desitjar molts d'anys i bons a l'escrivent, el qual, fred com estava, es va mostrar més càlid que l'Scrooge, ja que l'home li va desitjar cordialment un bon Nadal.

—Quin altre, aquest escrivent, amb quinze xílings la setmana, amb dona i família, i parlant de bon Nadal. L'hauré d'enviar amb els orats.

Aquell llunàtic, tot deixant sortir el nebot de l'Scrooge, va deixar entrar dues altres persones. Eren dos cavallers cepats, d'aparença agradosa, que ara estaven dempeus, barrets fora, dins el despatx de l'Scrooge. Duien llibres i papers a les mans, i s'inclinaven per saludar-lo.

—L'oficina de Scrooge i Marley, oi? —va dir un dels cavallers després d'examinar una llista—. ¿Tinc el plaer d'adreçar-me al senyor Scrooge o al senyor Marley?

—El senyor Marley fa set anys que és mort —va replicar l'Scrooge—. Va morir la nit de Nadal d'ara fa set anys.

—No tenim cap dubte que la seva liberalitat està ben representada pel seu soci supervivent —va dir el cavaller, tot presentant les credencials.

Era ben cert, perquè en Marley i l'Scrooge havien estat dues ànimes bessones. En sentir l'ominosa paraula «liberalitat», l'Scrooge va arrufar el nas, va sacsejar el cap i va tornar les credencials.

—En aquesta època festiva de l'any, senyor Scrooge —va dir el cavaller mentre agafava una ploma—, seria més desitjable que mai que intentéssim recollir algunes provisions per als pobres i els desvalguts, que pateixen molt en aquestes festes. N'hi ha milers que no tenen cobertes les necessitats bàsiques, i centenars de milers que viuen en la indigència, senyor.

—Que no hi ha presons? —va preguntar l'Scrooge.

—N'hi ha en abundor —digué el cavaller, i va tornar a deixar la ploma.

—I els hospicis, encara funcionen? —va demanar l'Scrooge.

—Sí, encara funcionen —respongué el cavaller—, i m'agradaria poder dir el contrari.

—Aleshores, la roda de molí i la Llei de pobres estan en plena vigència?² —digué l'Scrooge.

—I tant, i molt actives, senyor.

2. *Treadmill* (s'inia o roda de molí), utilitzada a les presons britàniques de l'època com a «treball forçat», prohibida a la primeria del segle xx.

—Ah! Pel que heu dit al començament, em temia que no hagués passat quelcom que hagués aturat el seu compliment beneficiós —digué l'Scrooge—. Estic molt content que no sigui així.

—Sota la impressió que aquestes entitats proporcionen ben poc consol cristià a les ments o als cossos de tota aquesta gent —va reprendre el cavaller—, alguns de nosaltres estem intentant recollir fons per comprar per als pobres aliments i begudes, així com mitjans per escalfar-se. Hem escollit aquestes festes perquè és l'època de l'any en què la necessitat se sent molt més profundament i l'abundància alegre més. Quants diners voleu donar, senyor?

—Ni un cèntim! —digué l'Scrooge.

—Desitgeu ser anònim?

—Desitjo que em deixin en pau —digué l'Scrooge—. Ja que em demaneu què desitjo, aquesta és la meva resposta. No m'alegro jo per Nadal, i no em puc permetre d'alegrar la gent sense feina. Ja dono prou suport als establiments que he esmentat, que costen força, i és allà on han d'anar els qui no tenen diners i els qui estan en mala situació.

—Molts no hi poden anar, i molts s'estimen més morir-se abans que anar-hi.

—Doncs si s'estimen més morir-se, és millor que es morin; així es reduirà l'excés de població. A més, disculpeu, però jo això no ho sé.

—Doncs ho hauria de saber —va observar el cavaller.

—No és cosa meva —va respondre l'Scrooge—. Cadascú en té prou amb els propis assumptes i no ha d'interferir amb els d'altri. Els meus ja m'ocupen constantment. Bona tarda, cavallers!

Veient clarament que seria inútil insistir en el seu punt de vista, els dos cavallers se'n varen anar. L'Scrooge va tornar a la feina amb l'opinió d'ell mateix millorada i amb una disposició més alegre del que li era habitual.

Mentrestrant, la boira i la fosca s'havien tornat tan denses que hi havia gent que anava amunt i avall amb torxes flamejants, oferint els seus serveis per guiar cavalls i carruatges. L'antic campanar d'una església, amb la vella i aspra campana que semblava espiar maliciosament l'Scrooge per una finestra gòtica que hi havia a la paret, es va fer invisible, i tocava hores i quarts en la foscor, deixant vibracions tremoloses al seu darrere com si les dents li espeteguessin dins el cap gelat, allà dalt. El fred va esdevenir intens. Al carrer principal, a la cantonada de la placeta, uns treballadors adobaven les canonades del gas; havien encès un gran foc dins un braser, al voltant del qual hi havia reunida una partida d'homes i nois esparracats, que s'escalfaven les mans i parpellejaven, embadalits, davant les flames. La boca de reg, abandonada en companyia dels seus llòbrecs caramells, s'havia convertit en gel misantrop. La brillantor de les botigues, amb les branquetes i les baies de boix grèvol clivellades per l'escalfor dels llums dels aparadors, envermellia les cares pàl·lides dels vianants. Les botigues d'aviram i les drogueries eren una diversió esplèndida: una ostentació gloriosa que feia gairebé impossible de creure que uns principis tan prosaics com la compra i la venda hi tinguessin res a veure. L'alcalde, a la fortalesa de la imponent Casa de la vila, donava ordres als cinquanta cuiners i majordoms per celebrar el Nadal com corresponia a la casa del batlle; i fins i tot el sastret, a qui havien multat

amb cinc xílings el dilluns anterior per anar gat i barallar-se acarnissadament pels carrers, a la seva mansarda pastava el púding de l'endemà, mentre la dona magra i el fill sortien a comprar carn de bou.

I encara més boira i més fred. Un fred penetrant, inquietador, tallant. Si el bon sant Dunstan, en comptes d'utilitzar les armes familiars, hagués pessigat el nas de l'esperit maligne amb un toc de temps atmosfèric com aquell, de ben segur que, amb un atac tan poderós, l'hauria fet bramar.³ El jove propietari d'un nas camús, mossegat i rosegat pel fred afamat com els ossos són rosegats pels cans, es va acotar davant del forat del pany de l'Scrooge per obsequiar-lo amb una nadala. Però en sentir els primers sons de

Que Déu us beneeixi, alegre cavaller!

I que res no us afligeixi!

l'Scrooge va agafar el regle amb tanta d'energia que el cantor va fugir terroritzat, deixant el forat del pany a la boira i a la gelor, més adequades per a l'Scrooge.

Finalment va arribar l'hora de tancar l'establiment. De mala gana, l'Scrooge va baixar del tamboret i, tàcitament, va admetre aquell fet a l'escrivent que era al seu cau i que, a l'instant, va apagar l'espelma i es va posar el barret.

—Suposo que demà voldrà tot el dia lliure, oi? —li digué l'Scrooge.

3. Al·lusió a la llegenda de sant Dunstan (924-988), que Charles Dickens explica en la seva *Història d'Anglaterra per a nens*; pel que sembla, el sant va pessigar amb unes tenalles roents el nas d'un esperit maligne que el volia temptar.

—Si no és inconvenient, senyor.

—És clar que és inconvenient —digué l'Scrooge—, i, a més, és injust. Si jo li descomptés mitja corona per això, segur que ho consideraria un abús.

L'escrivent va esbossar un somriure pàl·lid.

—Però no li sembla cap abús que jo li pagui el sou d'un dia sense treballar —digué l'Scrooge.

L'escrivent va fer notar que això només passava un dia l'any.

—Valenta excusa per alleugerir la butxaca d'un home cada vint-i-cinc de desembre! —va dir l'Scrooge tot embotonant-se la levita fins a dalt de tot—. Bé, suposo que us cal tot el dia. Però heu de ser aquí ben prest, l'endemà.

L'escrivent li ho va prometre, i l'Scrooge se'n va anar amb un gruny. L'oficina es va tancar en un tres i no res, i l'escrivent, amb les puntes de la bufanda que li penjaven fins més avall de la cintura (ell no s'ufanava de levita), per celebrar la Nit de Nadal va baixar vint vegades per Cornhill, llenegant darrere una filera de nois, i després va córrer tant com va poder fins a casa, a Camden Town, per jugar a la gallina cega.

L'Scrooge va prendre el seu sopar melancòlic a la taverna melancòlica de sempre i, després d'haver llegit tots els diaris i d'encaterinar-se la resta del vespre amb la llibreta del banc, se'n va anar a casa a dormir. Vivia en unes habitacions que havien pertangut al seu soci difunt. Eren una sèrie de cambres tètriques, a la planta inferior d'un edifici que donava a un pati i que tenia tan poc a veure amb els voltants que es podia pensar que, fins i tot quan era una casa jove, s'havia ficat allà al mig per jugar a fet i amagar amb les altres cases i després havia oblidat el camí de sortida. Ara era prou vella i prou soli-

tària perquè només hi vivia ell, i totes les altres habitacions s'havien convertit en oficines. El pati era tan fosc que, fins i tot l'Scrooge, que en coneixia pedra per pedra, havia d'avançar a les palpentes. La boira i el gel estaven tant enganxats a les velles reixes negres de la casa, que semblava que el Geni del Temps seia a la llinda en funesta meditació.

És evident que el baldó de la porta no tenia res de particular, excepte que era molt gros. També és evident que l'Scrooge l'havia vist, matí i nit, des del primer dia que vivia allí, i també que tenia tan poc d'això que se'n diu imaginació com qual-sevol home de la ciutat de Londres, incloent-hi —i això son paraules temeràries— la corporació, els regidors i els gremis. També s'ha de tenir present que no havia concedit ni un pensament a en Marley d'ençà que, aquella tarda, havia esmentat que el seu soci feia set anys que era mort. Aleshores, que algú m'expliqui, si pot, com és que l'Scrooge, havent posat la clau al pany, va veure al baldó, sense que hi hagués hagut cap procés de canvi entremig, no un baldó sinó la cara d'en Marley.

La cara d'en Marley. I no era en les ombres impenetrables com els altres objectes del pati, sinó que hi havia una clareteta lúgubre damunt del rostre, com una llagosta en descomposició en un celler fosc. No era un rostre enfadat o ferotge, sinó que mirava l'Scrooge com en Marley solia mirar: amb les ulleres espectrals posades damunt d'aquell front spectral. Els cabells es bellugaven curiosament, com si els moguessin una bafarada d'alè o d'aire calent. I, tot i que tenia els ulls ben oberts, estaven completament immòbils. Això, i el color lívid, el feien horripilant. Però l'horror semblava provenir, malgrat la cara i més enllà del propi control, de la seva expressió.

Quan l'Scrooge mirava fixament aquell fenomen, el baldó va tornar a ser el baldó.

Dir que no es va sobresaltar, o que la sang no va patir una sensació terrible com no havia patit des de la infància, seria mentida. Però va posar la mà a la clau que havia deixat al pany, la va girar amb fermesa, va entrar i va encendre l'espelma.

Abans de tancar la porta, es va aturar amb un moment de vacil·lació. Va mirar cautelosament cap endarrere, com si mig esperés ser de nou terroritzat amb la visió de la cua d'en Marley sobresortint dins el rebedor. Però res no hi havia darrere la porta, excepte els cargols i les rosques que aguantaven la balda.

—Bah, bah! —va exclamar, i va tancar amb un cop de porta.

El so va retrunyir per la casa com un tro. Cada cambra de dalt i cada bóta dels cellers dels vinaters de sota semblaren que tenien ressons d'ecos separats. L'Scrooge no era home a qui espantessin els ecos. Va tancar amb clau, va creuar el rebedor i va pujar l'escala; ho va fer a poc a poc, tot esmocant l'espelma.

Es podria dir sense gaire precisió que per un tram d'una escala antiga i espaiosa hi podia passar un carruatge de sis cavalls, i fins i tot a través d'una d'aquestes lleis noves i mal formulades del Parlament; però el que vull dir és que per aquella escala fins i tot s'hauria pogut pujar una carrossa mortuòria, i posar-la de través, amb el balancí cap al mur i la porta cap a la balustrada, i hauria estat fàcil perquè hi havia prou espai per fer-ho i encara en sobrava. Potser per aquesta raó l'Scrooge va pensar que veia una comitiva fúnebre que pujava davant seu en la tenebra. Mitja dotzena de fanals de

